

BYLAES

1. Fotokopie van 'n gedeelte van 'n brief van Here XVII aan die Kaapse owerheid (22 Februarie 1707) met die handtekeninge van sommige van die Here Meesters. (Afgedruk met die toestemming van die Kaapse Argiefbewaarplek, Kaapstad.)
2. Fotokopie van die enigste persoonlike brief van Simon van der Stel aan sy seun, Wilhem Adriaen, wat sover vasgestel kon word bewaar gebly het. Dit is nie in Simon se eie handskrif geskryf nie, maar wel deur hom onderteken op "Constantia", 1 Oktober 1701. (Afgedruk met die toestemming van dr. A.J. Böeseken, die uitgewers Nasou Beperk en die Kaapse Argiefbewaarplek. Kyk SIMON VAN DER STEL EN SY KINDERS, teenoor p. 225.)
3. Fotokopie van 'n brief (16 Junie 1707) geskryf aan burger Van der Poel en onderteken deur ses bekende vryburgers wat almal die KLAGSKRIF teen W.A. van der Stel onderteken het: Adam Tas, Jacob van der Heijden, P. van der Bijl, W. Menssink, Jacobus Louw en Klaes Meijboom. In die brief word gemeld dat hulle met verwondering gehoor het van die arres van hul mede-burger en dat hulle bereid is om vir hom borg te staan. Van der Poel is deur Van der Stel se opvolger, Joan D'Ableing, gearresteerd. (Afgedruk met die toestemming van die Kaapse Argiefbewaarplek.)
4. Fotokopie van 'n fragment van die Kaapse kopie van die DAGBOEK van Adam Tas (Maandag, 28 Desember 1705). Tas vaar hier teen W.A. van der Stel uit (kyk middel van bladsy): "Die vervloekte Tijran heeft de Ingeseetenen zederd eenige jaareen op een

ongehoorde manier gedrukt en geplukt, datze bijna balhorig zijn geworden, nu soekt die onbeschaamden schandbrok de schuld van zijn hals af te schuijven en mannen van eeren op dusdanigen manier een smette aan te wrijven. O Tijden! O Zeden! dog de regtvaardige God mag men hoop en zal 't quaad eens op des bazen kop doen neerdaalen, en niet toelaten dat de Vroomen langer onderdrukt worden." (Afgedruk met die toestemming van die S.A. Openbare Biblioteek, Kaapstad.)

5. Fotokopie van die handtekeninge van W.A. van der Stel, Wouter Valckenier (wat die grondskenking aan Van der Stel gedoen het) en sekunde, Samuel Elsevier. (Afgedruk met die toestemming van dr. A.J. Böeseken, Nasou Beperk en die Kaapse Argiefbewaarplek.)
6. Fotokopie van 'n tekening wat W.A. van der Stel laat maak het van sy plaas, "Vergelegen", en wat hy in sy KORTE DEDUCTIE laat afdruk het. (Afgedruk met die toestemming van die Kaapse Argiefbewaarplek.)
7. Fotokopie van 'n tekening van die herehuis op "Vergelegen" soos dit in die vryburgers se CONTRA DEDUCTIE verskyn het. (Afgedruk met die toestemming van die Suid-Afrikaanse Bibliotheek, Kaapstad.)
8. Fotokopie van 'n kaart van die Kaap en omstreke soos dit gelyk het tydens die bestuur van W.A. van der Stel. (Afgedruk met die toestemming van die uitgewer Longmans Green & Co., Londen. Kyk L. Fouché: HET DAGBOEK VAN ADAM TAS, 1705 - 1706. Londen, 1914.)

gevoegd Remits te Bluydt, en daer
aengedaengende.

Waarop ed. ist in Godts bescherming
bevelende. Hebblyden.

Gill. goede Winden

Begecommeecordt Bouwt
hebboren vijfjarige regt^e Camerun
vande generale noorderkant
geootreyaerde oockjn d^e dag
ter vergaderingh van de
Zeventienc^e binne d' messe
dan en hiet deselue,

In Amsterdam
van 22 febriary
a^r 1707.

Jacobus Huyghen

J. P. Gauw,
Advertentie

Joh: Boudaen bouder

J. P. Gauw J. M. P. Gauw
J. P. Gauw J. M. P. Gauw

M. Heelwinck J. P. Gauw

J. P. Gauw J. M. P. Gauw

429

Zeer Waarde en Bemin de Zoon.

Dengen deereb is pieken. mitswijde dienb naan-
ouende gedragt en gheden ende lyfje hebbé gewond
bij is bij mij verantwoord en is een man van goed ge-
drag, en zo, by hem voor een dinge alwaar is te-
gaan, is mocht gescreid sien omwoelheid als die
bevaardigheid, verschrikke denzelve wat kon
mag geëxpedieerd worden, hy komt om zige te wen-
den, en worden, heeft q. Jaars, by Cressom gewoond
8 maanden, by maaß hys greec, en twee Jaars,
bij Dab. Jan wst. wann mode na mijne heile
lyke groetings wachten

Zeer Waarde en Lieve Zoon

Uw helde: Zeer liev hebbende

aderen

Antwerpen

October 1703

B
Concier. vander Fael.

G Met verwondering houdt ter oren ghehoort als
dat ik ons nu begaert in armoede word gehouden;
en zwijgt mij schromen hebben, dat ik; honger
benodigt is, zo biedt as wij onsegen ons gewillig
aan ons niet behoeftens sel. broeck te zijn
met verschrik ille gesintet & Ed. Bier eenig
Dablin, en opperhouf, hiervan heunis ic een
ste brindt ille mede op wijze soeths may wordt
geschenk. Wij blijven onder des me goetens.

ib. Tinty 1707.
Cabo de goedtloop

P. G. vrienden in moedwingers
P. P. Pad

Gaob zandew. Zoppe

P. zandew. Gij

G. Menthins

Baro Eus. Soine

G. kloedt maigbaan

geste Divaang, wie, die niet gesloten op te merken gevalt
 wijf (veo), waan was gesegt: wie niet d'altet de bruyg naag
 Douds opreectz, is d'altet naag een aummanst leuid, wordt
 condergelyk hondervol, f'lebbeglyk Roalmees, myden
 wiend manleungest, dat oorn en jacea doer d'rijsf'qua
 of Storken, aant d'Ca' Cual, en van mij beij d'riid dat zek
 help aant telleribode wab, alle' welheit d'alterlyke heeft,
 Strooy sbt' antastelijker onwaardig, alleen ijt, d' hond
 van engouven: Roomey, onde oren salig legent oornt ston
 aeng edenij op te lezen, immont dorint die vergeet
 vader oot gaarsv van branct elijc, doot iemanden doen,
 Lijc wab, dat over Coerte. Tijneis heeft d'inge lection, beden
 kerig Jaers op emongeloodde manrouw gedrukt, gesobekt,

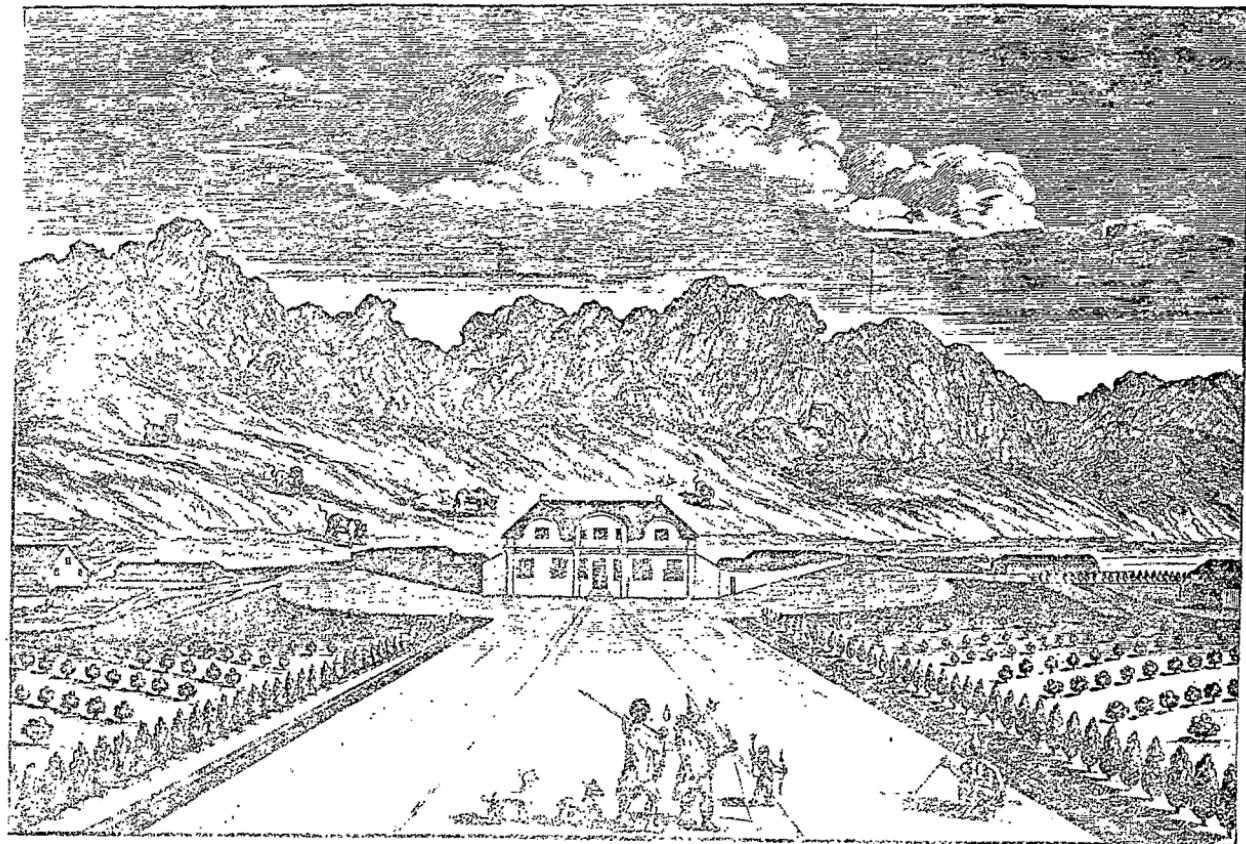
^{33. 1. 1.}
 Datre byne beloeng rijk geword, mi herte des onbekaaende
 blent lucht, desd'kult van mij hatt afta slieijng omme my van
 ewig op die denig ommer ob d'mittel van de wijze, Oijde, Oijde,
 dag, en negraadig god mag ons houw, daelt quaad hert op dat
 Oijc Rosdag nederdaalz, en niet verlaat, dat d'voering langer
 ondervindt, iuws. Degewaffende Nagt, il ont Compt op d'kult
 over en gret omte dnoag, officier en compas, oorn is ons
 halen soorn lope af groen, d'cens avordt il her kureyt, d'
 pedig half aomgtaagt wan der den, droest tere eerst omte
 hert encl' ruyt gevuld vander toe, d'kult, om mij wiend overveldt
 Dat d' kult d'kult met des gecommittet hebbijers of Roomey
 De gecommittet Roomey, mit Virey, en d'kult, Roomey,

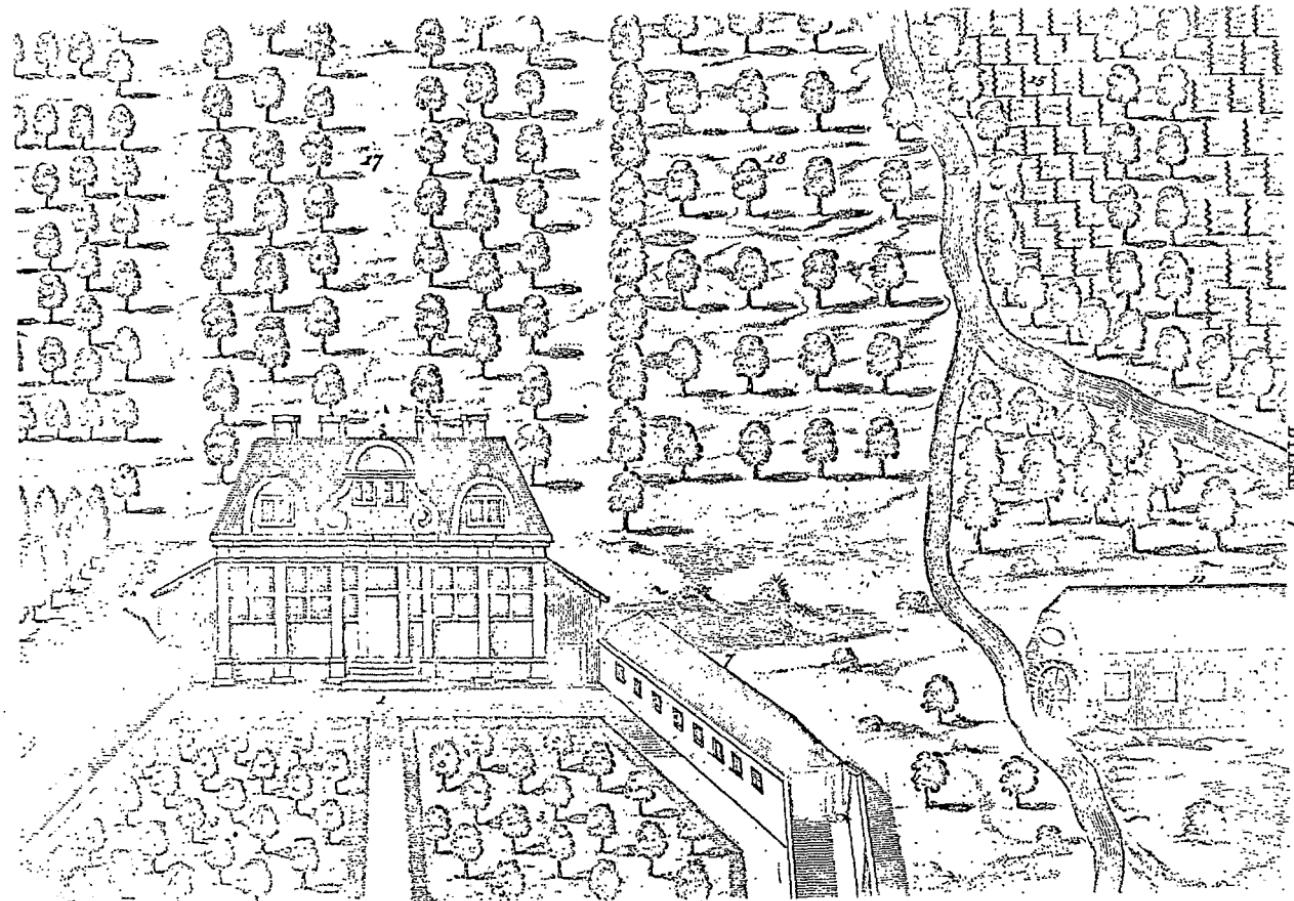
Drie handtekeninge van Wilhem Adriaen van der Stel

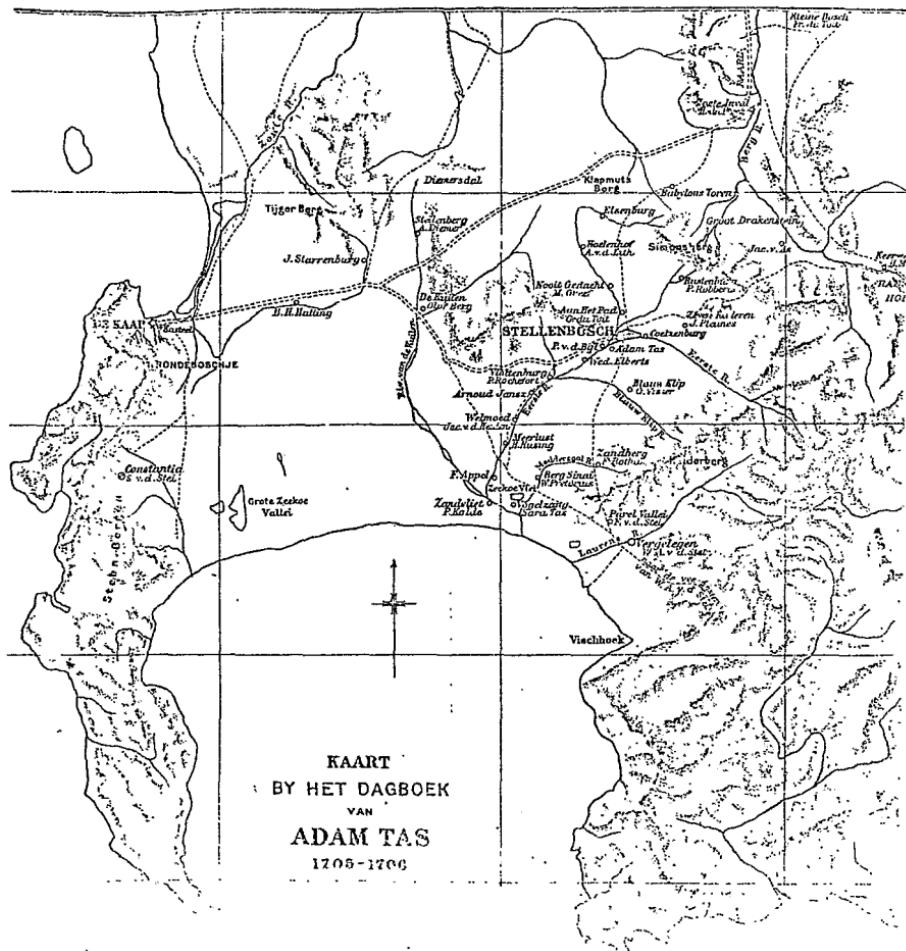
Hierdie is een van sy eerste handtekeninge in Kaapse boeke, 20 Augustus 1683.

'n Kunstig-trotse handtekening met die spelling in hierdie werk gevolg - 13 April 1699.

Hier verskyn Wilhem Adriaen se handtekening saam met dié van, onder andere,
Wouter Valckenier en Samuel Elsevier (17 Februarie 1700).

KAART
BY HET DAGBOEK
VAN
ADAM TAS
1705-1706

B R O N N E

1. ARGIVALE BRONNE
- 1.1 ONGEPUBLISEERDE
 - 1.1.1 Kaapse Staatsargiefbewaarplek, Kaapstad.
 - 1.1.1.1 C.596 - C.601 Origineel Dagregister, 1697 - 1708.
 - 1.1.1.2 C.423 - C.430 Inkomende Brieven, 1697 - 1709.
 - 1.1.1.3 C.506 - C.509 Uitgaande Brieven, 1699 - 1709.
- 1.2 GEPUBLISEERDE
 - 1.2.1 " BOESEKEN, A.J. (red.): Suid-Afrikaanse Argiefstukke. Resolusies van die Politieke Raad. Kaap no. III, 1681 - 1707. Kaapstad, 1961..
 - 1.2.2 " BOESEKEN, A.J. (red.): Suid-Afrikaanse Argiefstukke. Resolusies van die Politieke Raad. Kaap no. IV, 1707 - 1715. Kaapstad, 1962.
 - 1.2.3 " BOESEKEN, A.J. (red.): Suid-Afrikaanse Argiefstukke. Belangrike Kaapse Dokumente I. Memorien en Instructien, 1657 - 1699. Kaapstad, 1966.
 - 1.2.4 JEFFREYS, M.K. (red.): Kaapse Argiefstukke. Kaapse Plakkaatboek I, 1652 - 1707. Kaapstad, 1944.
 - 1.2.5 JEFFREYS, M.K. & NAUDE, S.D. (red.): Kaapse Argiefstukke. Kaapse Plakkaatboek II, 1707 - 1753. Kaapstad, 1948.
 - 1.2.6 LEIBBRANDT, H.C.V.: Precis of the Archives of the Cape of Good Hope. Journal, 1699 - 1732. Cape Town, 1896.
 - 1.2.7 LEIBBRANDT, H.C.V.: Precis of the Archives of the Cape of Good Hope. Letters Despatched, 1696 - 1708. Cape Town, 1896.
 - 1.2.8 LEIBBRANDT, H.C.V.: Precis of the Archives of the Cape of Good Hope. Letters Received, 1695 - 1708. Cape Town, 1896.

- 1.2.9 LEIBBRANDT, H.C.V.: Precis of the Archives of the Cape of Good Hope. The Defence of Willem Adriaan van der Stel. Cape Town, 1897.
2. TYDGENOOTLIKE BRONNE
- 2.1 BOGAERT, A.: Historische reizen door d' Oostersche deelen van Asia. Amsterdam, 1711.
- 2.2 FOUCHE, L.: Het Dagboek van Adam Tas, 1705 - 1706. Londen, 1914.
- 2.3 FOUCHE, L.: Dagboek van Adam Tas, 1705 - 1706. (Van Riebeeck-Vereniging) Kaapstad, 1970.
- 2.4 KOLBE, P.: Naaukeurige en uitvoerige beschryving van de Kaap de Goede Hoop. Amsterdam, 1727.
- 2.5 VALENTYN, F.: Beschryvinge van de Kaap der Goede Hoope met de zaaken daar toe behoorende I. (Van Riebeeck-Vereniging) Kaapstad, 1971.
- 2.6 VAN DER HEIDEN, J. & TAS, A.: Contra Deductie. Amsterdam, 1712.
- 2.7 VAN DER STEL, W.A.: Korte Deductie. Amsterdam, 1708.
3. SEKONDERE BRONNE
- 3.1 ANTONISSEN, R.: Kern en Tooii. Kaapstad, 1963.
- 3.2 BABROW, M.: A critical assessment of dr. George McCall Theal. (Ongepubliseerde M.A.-verhandeling, U.K., 1962).
- 3.3 BOESEKEN, A.J.: Nederlandsche commissarissen aan de Kaap, 1657 - 1700. Gravenhage, 1938.
- 3.4 BOESEKEN, A.J.: Die Nederlandse kommissaris en die agtiende-eeuse samelewing aan die Kaap. (Argiefjaarboek vir Suid-Afrikaanse geskiedenis, jg. 7; Kaapstad, 1944).
- 3.5 BOESEKEN, A.J.: Simon van der Stel en sy kinders. Kaapstad, 1964.

- 3.6 BOSMAN, I.D.: Dr. George McCall Theal as die geskiedskrywer van Suid-Afrika. Amsterdam, 1932.
- 3.7 COLVIN, IAN D.: South Africa (Romance of Empire Series). London, 1909.
- 3.8 CONRADIE, E.: Hollandse skrywers uit Suid-Afrika I, 1652 - 1875. Pretoria, 1934.
- 3.9 CORY, G.E.: The rise of South Africa I. Cape Town, 1965.
- 3.10 DANZIGER, M.K. & JOHNSON, W.C.: An introduction to literary criticism. Boston, 1967.
- 3.11 DEKKER, G.: Afrikaanse Literatuurgeschiedenis. Kaapstad, 1961.
- 3.12 DEKKER, LEENDERT (Samesteller): Drie Bybelhoorspele. Kaapstad, 1972.
- 3.13 DE KLERK, P.: Die geskiedskrywing oor Paul Kruger. (Ongepubliseerde M.A.-verhandeling, P.U. vir C.H.O., 1969).
- 3.14 DE KOCK, W.J. en KRUGER, D.W. (redes.): Suid-Afrikaanse Biografiese Woordeboek II. Kaapstad, 1972.
- 3.15 DE VILLIERS, ANNA: Hercule des Prés. Kaapstad, 1947.
- 3.16 DOMINICUS, F.C.: Het ontslag van Wilhem Adriaen van der Stel. Rotterdam, 1928.
- 3.17 DU PLESSIS, A.J.: Die geskiedenis van die graankultuur in Suid-Afrika, 1652 - 1752. (Annale van die Universiteit van Stellenbosch, jg. XI, reeks B, Kaapstad, 1933).
- 3.18 DU TOIT, P.S.: Onderwys aan die Kaap onder die Kompanjie, 1652 - 1795. Kaapstad, 1937.
- 3.19 FOUCHE, L.: Aanhangsel by die Dagboek van Adam Tas, 1705 - 1706. Kaapstad, 1970.
- 3.20 FRANKEN, J.L.M.: Taalhistoriese bydraes. Kaapstad, 1953.
- 3.21 GIE, S.F.N.: Geskiedenis van Suid-Afrika, of ons verlede I. Stellenbosch, 1942.

- 3.22 GROVE, A.P.: Monografieë uit die Afrikaanse letterkunde, no. 9. Kaapstad, 1965.
- 3.23 GROVE, A.P.: Oordeel en vooroordeel. Kaapstad, 1965.
- 3.24 GROVE, K.E.: Die verwerking van die historiese materiaal in Vergelegen. (Ongepubliseerde M.A.-verhandeling, U.P., 1970).
- 3.25 KANNEMEYER, J.C.: Opstelle oor die Afrikaanse drama. Kaapstad, 1970.
- 3.26 LATEGAN, F.V. & BEUKES, G.: Skrywers en rigtings. Pretoria, 1967.
- 3.27 LEIBBRANDT, H.C.V.: Rambles through the archives of the colony of the Cape of Good Hope. Cape Town, 1887.
- 3.28 MULLER, C.F.J. (red.): Vyf honderd jaar Suid-Afrikaanse geskiedenis. Kaapstad, 1968.
- 3.29 MULLER, C.F.J. (e.a.): A select bibliography of South African history. Pretoria, 1966.
- 3.30 OPPERMAN, D.J. (red.): Gees van die wingerd. Kaapstad, 1968.
- 3.31 OPPERMAN, D.J.: Vergelegen. Kaapstad, 1956.
- 3.32 OPPERMAN, D.J.: Wiggelstok. Kaapstad, 1959.
- 3.33 PICARD, H.W.J.: Masters of the Castle. Cape Town, 1972.
- 3.34 ROMEIN-VERSCHOOR, A.: Historische roman. Algemene Winkler Prins Encyclopedie VIII. Amsterdam, 1959.
- 3.35 ROSSOUW, C.J.: Die werk van H.C.V. Leibbrandt as argivaris en Suid-Afrikaanse geskiedskrywer. (Ongepubliseerde M.A.-verhandeling, UNISA, 1944).
- 3.36 SCANNELL, J.P. (red.): Die Afrikaanse Kernensiklopedie. Kaapstad, 1965.
- 3.37 SCHOLTZ, G.D.: Die ontwikkeling van die politieke denke van die Afrikaner I, 1652 - 1806. Johannesburg, 1968.
- 3.38 SPILHAUS, M.W.: The first South Africans. Cape Town, 1949.

- 3.39 SPILHAUS, M.W.: *South Africa in the making, 1652 - 1806*. Cape Town, 1966.
- 3.40 THEAL, G. McCall: *History of South Africa before 1795 II*. (Allen & Unwin) London, 1922.
- 3.41 THEAL, G. McCall: *Willem Adriaan van der Stel and other historical sketches*. Cape Town, 1913.
- 3.42 THEAL, G. McCall: *Belangrike historische dokumenten over Zuid-Afrika III*. Kaapstad, 1911.
- 3.43 THOM, H.B.: *Die geskiedenis van die skaapboerdery in Suid-Afrika*. Amsterdam, 1936.
- 3.44 TROTTER, A.F.: *Old Cape colony. A chronicle of her men and houses from 1652 - 1806*. Cape Town, 1903.
- 3.45 VAN DER MERWE, P.J.: *Die trekboer in die geskiedenis van die Kaapkolonie (1657 - 1842)*. Kaapstad, 1938.
- 3.46 VAN DER MERWE, P.J.: *Die bronnelys en voetnote*. Kaapstad, 1972.
- 3.47 VAN HEERDEN, ERNST: *Die ander werklikheid*. Kaapstad, 1969.
- 3.48 VAN JAÄRSVELD, F.A.: *Lewende verlede*. Johannesburg, 1962.
- 3.49 VAN RENSBURG, J.I.: *Die geskiedenis van die wingerdkultuur in Suid-Afrika tydens die eerste eeu, 1652 - 1752*. (Ongepubliseerde M.A.-verhandeling, U.S., 1930).
- 3.50 VISSER, F.J.A.C.: *Die monopoliebeleid van die H.O.I.K. en die uitwerking daarvan op die stigting van die Kaap en die omskepping daarvan van 'n verversingspos tot 'n kolonie, 1652 - 1707*. (Ongepubliseerde M.Comm.-verhandeling, P.U. vir C.H.O., 1956).
- 3.51 WARREN, A. & WELLEK, R.: *Theory of literature*. London, 1961.
- 3.52 WELCH, S.R.: *Portuguese and Dutch in South Africa, 1641 - 1806*. Cape Town, 1951.
- 3.53 WIEHAHN, R.: *Die Afrikaanse poësiekritiek*. Kaapstad, 1965.

4. TYDSKRIF- EN KOERANTARTIKELS
- 4.1 BABROW, M.: A reply to dr. Böeseken. Historia, jg. IX, no. 4, Desember 1964.
- 4.2 " BOESEKEN, A.J.: Theal en sy bronre. Historia, jg. IX no. 1, Maart 1964; jg. X, no. 1, Maart 1965.
- 4.3 " BOESEKEN, A.J.: Theal as baanbreker. Suid-Afrikaanse Argiefblad, no. 1, Julie 1959.
- 4.4 BOSMAN, F.C.L.: Die invloed van die Hugenote op die Afrikaanse volkskarakter en kultuur. Historiese Studies, jg. I, no. 3, Januarie 1940.
- 4.5 CAPE TIMES: Die Van der Stel-polemiek, 17, 20, 24 en 15 Augustus 1909; 6, 9, 10, 13 en 20 September 1909; 1 en 15 November 1909.
- 4.6 DEHERAIN: Etudes sur l'Afrique (vertaal deur Hector). Die Huisgenoot, 14, 21, 23 Februarie 1930; 4 April en 23 Mei 1930.
- 4.7 DIE BURGER: Berig oor 'n moontlike skildery van Simon van der Stel en sy seun, 23 en 28 September 1972.
- 4.8 FRANKEN, J.L.M.: Die Franse vlugtelinge. Die Huisgenoot, 14 Januarie, 9 en 16 Desember 1927; 6 en 13 Julie, 7 September 1928.
- 4.9 FRANKEN, J.L.M.: Na aanleiding van 'n dissertasie. Die Huisgenoot, 31 Augustus 1928.
- 4.10 FRANKEN, J.L.M.: 'n Franse brief van Adam Tas. Die Huisgenoot, 30 November 1928.
- 4.11 FRANKEN, J.L.M.: Die getuigskrif van W.A. van der Stel. Die Huisgenoot, 1 Maart 1929.
- 4.12 KANNEMEYER, J.C.: Vergelegen as dualiteitsdrama. Standpunte, jg. XXII, no. 4, April 1969.
- 4.13 LOUW, W.E.G.: Opperman gehuldig. Die Burger, 24 Oktober 1969.
- 4.14 PRELLER, J.F.: The Leibbrandt appointment. Suid-Afrikaanse Argiefblad, no. 1, Julie 1959.

- 4.15 VAN DER WALT, A.J.H.: Geskiedbeskouing en geskiedvorsing. Koers, Jg. XXII, No. 4, Februarie 1956.
- 4.16 VAN DER WALT, P.D.: Moet kuns die werklikheid getrou afbeeld? Die Taalgenoot, Februarie 1966.
- 4.17 VAN DER WALT, P.D.: Resensie van D.J. Opperman se drama "Voëlvry" in Standpunkte, jg. XXII, No. 1, Oktober 1968.
- 4.18 VENTER, P.J.: Landbouadministrasie in die Kaapkolonie, 1652 - 1910. Die Staatsamptenaar, jg. XV. no. 6 en 8, Junie en Augustus 1935.
- 4.19 VISAGIE, G.G.: Die regspleging aan die Kaap onder die V.O.C. Acta Juridica, 1963.

74 / 1885